

Satranç oynuyoruz

Satranç oyununda isimlendirilmiş açılış ve devam yollarının sayısı 500'den fazladır. Bu açılışlar, adlarını genellikle, onları ilk bulan ya da uygulama alanına sokan oyunculardan alırlar. Nimzowitch, Alekhine, Caro-Kann, Panov-Botvinnik akla ilk gelen örnekler... Ancak her açılışın, bir de bilinmeyen ya da az bilinen öyküsü vardır. Bunlardan biri de, beyaz vezir ve siyah erin aşkıyla ilgili.

Geçen yüzyılın başında, dünya çapında iki satranç oyuncusu arasında bir maç düzenlenmiş. Çok büyük bir şatoda oynanacak oyunlar için her şey titizlikle hazırlanmış. Oyuncuların rahat edebilmeleri için, koltuklar bile özel olarak, vücut yapılarına uygun üretilmiş. Satranç tahtası ve taşları da unutulmamış elbette: Pinokyo'yu yapan Gepetto Usta'nın torunlarından Guiseppe'ye, bu maç için özel bir satranç takımı siparişi bir yıl önceden verilmiş.

Guiseppe de, en az Gepetto kadar değer vermiş yaptığı oyuncaklara ve o kadar özene-çalışmış ki satranç taşları üstünde, bir melek gelip hepsine can vermiş. O günden sonra, bütün satranç taşları, tıpkı insanlar

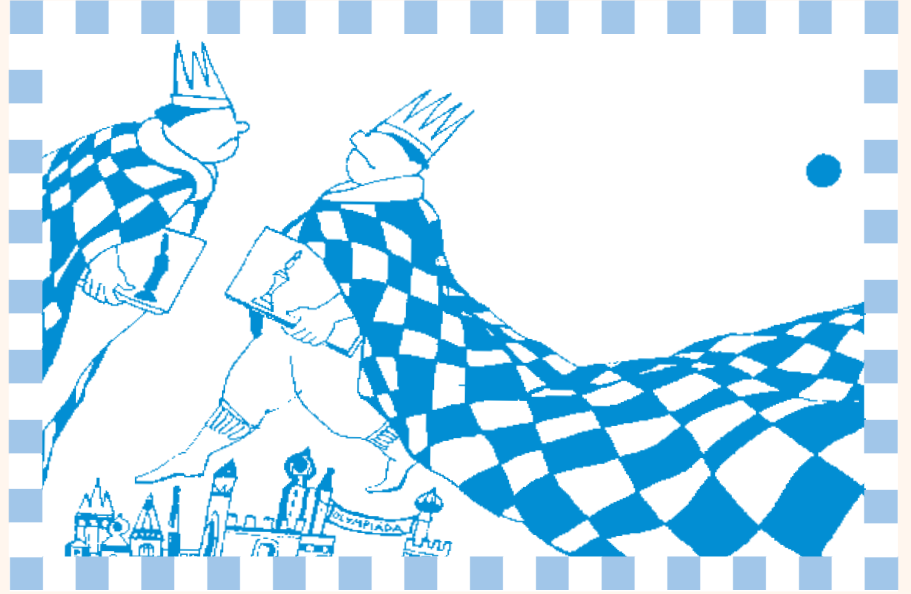

gibi, üzülür, sevinir, kızar, nefret eder ve sever olmuşlar. Ancak, doğaları gereği,

hareket etmek için bir insanın yönetimine gereksinim duyuyorlarmış; çünkü sat-

ranç taşlarının varlığı, canlı da olsalar, ancak onları bir amaç için ve bir plan dahilinde yöneten biri olduğu sürece anlam kazanırmış.

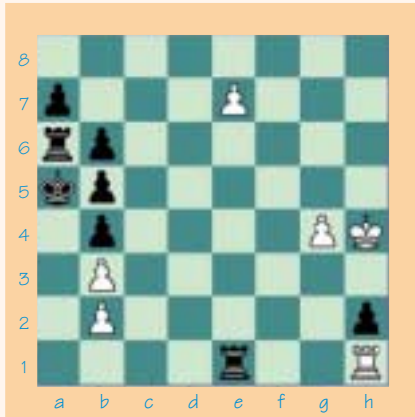
Maçın başlamasına bir ay kala, özel hazırlanmış takım, oyun salonuna getirilmiş, taşlar özenle dizilmiş ve onları yönetecek oyuncular beklemeye başlamışlar. Birbirleriyle konuşup şakaşarak zaman geçiriyorlarmış. Yalnız bir siyah er, sessizce beyaz vezire uzaktan bakıyor ve etrafındaki

Gurgenidze & Kalandadze

2. ödül, 1975

(Shakmaynıy-SSCB)

Kazanç

**1.e8A! { 1.Kxe1? h1V
2.Kxh1 pat; 1.Kxh2? Kxe7;
1.e8V? Kxh1) 1...Kg1 2.Şh5
Kf1 3.g5 Kg1 4.Şh6 Kf1
5.g6 Kg1 6.Şh7 Kf1 7.g7
Kg1 8.Şh8 Kf1 9.g8V Kg1
10.Vg7 Kf1 11.Şh7 Kg1
12.Vg6 Kf1 13.Şh6 Kg1
14.Vg5 Kf1 15.Şh5 Kg1
16.Vg4 Kf1 17.Şh4 Kg1
18.Vg3 Kf1 19.Ad6 Kf4
20.Şh3 Kh4 21.Şg2 Kh7
22.Ka1 1-0**

hiçbir şeyle ilgilenmiyor-muş. Siyahın, vezir kalesi-nin önünde duran ermiş bu. Onun bu içine kapanık halini gören arkadaşları derdini sorduklarında içini dökmüş: "Beyaz veziri canımdan çok seviyorum." "İyi ya!", demiş arkadaşları, "Dünyada sevgiden güzel şey var mı? Neden söylemiyorsun duygularını ona? Hareket edemiyor olabiliriz; ama kulaktan kulağa iletiriz beyaz vezire, onu sevdiğini." Beyaz vezir, bu haberi duyduğunda yanıt göndermiş: "Bilmem ki nasıl olur? Dağlar kadar uzağız birbirimize. Hem ben krallı-çeyim, o ise küçücük bir er." Bunu duyan siyah er, önceleri çok üzülmüş; ama sevgisi o kadar büyükmüş ki, beyaz vezirin eşdeğeri bir siyah vezir olmayı kafasına koymuş ve maç günü gelmiş çatmış...

Oyunun ilk hamleleri aşağıdaki gibiymiş:

1.d4- Af6 2:c4 -g6 3. Ac3- d5 4. cd5 - Ad5 5.e4- Ac3 6.bc3-Fg7 7.Fc4- 0-0 8.Ae2- c5 9.Fe3- Ac6 10. 0-0 - cd4 11.cd4 - Fg4 12.f3- Aa5- 13. Fd3- Fe6 14. Kc1- Fa2 15. Va4- Fe6 16. d5- Fd7 17. Vb4

Böylece, artık aşık siyah erin vezir olabilmesi için karşısında rakip taşlardan bir er yokmuş, yani o bir "geçer er" olmuş. Buna karşılık, beyaz taşlar, üstünde çok büyük bir baskı oluşturmuşlar; ama o sevgisinden aldığı güçle direnmiş ve güçlkle de olsa sekizinci yataya doğru ilerlemeye başlamış. Önüne çıkan tüm engelleri aşarak son yataya ulaşmış ve artık o da bir vezir olmuş. Bir süre sonra, oyuncular vezirleri değiştiğinde, ikisini beraber taktanın dışına çıkarmışlar ve artık özgürlüklerine kavuşmuş aşıkların, el ele, her genç kızın prenses ve her delikanlının prens olduğu ülkeye doğru uzaklaşmakta olduklarını kimse fark etmemiş. Ancak o günden sonra, Grünfeld Savunmasında, siyahların vezir kanadı erlerini ilerletme fikri, en büyük silahlarından biri durumuna gelmiş. Biz satranç oyuncularına da, bu savunmayı oynayarak beyazlardan puan toplamak kalmış...

---Aybar Karaçay-Can İnce